

**Stres
OTPONAC ZA
KARCINOM**

■ OBOLI
2300

Svake godine od karcinoma dojke oboli 2300 žena. To je najčešći zločudni tumor žena u svijetu

■ UMRE
800
od 39 do 59 godina

Svake godine 800 žena umre od raka dojke. Ta je vrsta karcinoma najčešći uzrok smrti žena u dobi od 39 do 59 godina

Menadžerice na udaru raka

Suočavanje s dijagnozom? Da, bilo je šokantno! I pitanje, da li se to doista meni događa?!, priča 36-godišnja M.V.

DIANA GLAVINA

Gospoda M. V. ima samo 36 godina, a prije desetaka dana operirala je rak dojke. Direktorica je finančija i računovodstva u jednoj velikoj, uspješnoj tvrtki u Hrvatskoj s karijerom

smislu te riječi, i svoj posao opisuje kao iznimno zahtjevan i stresan.

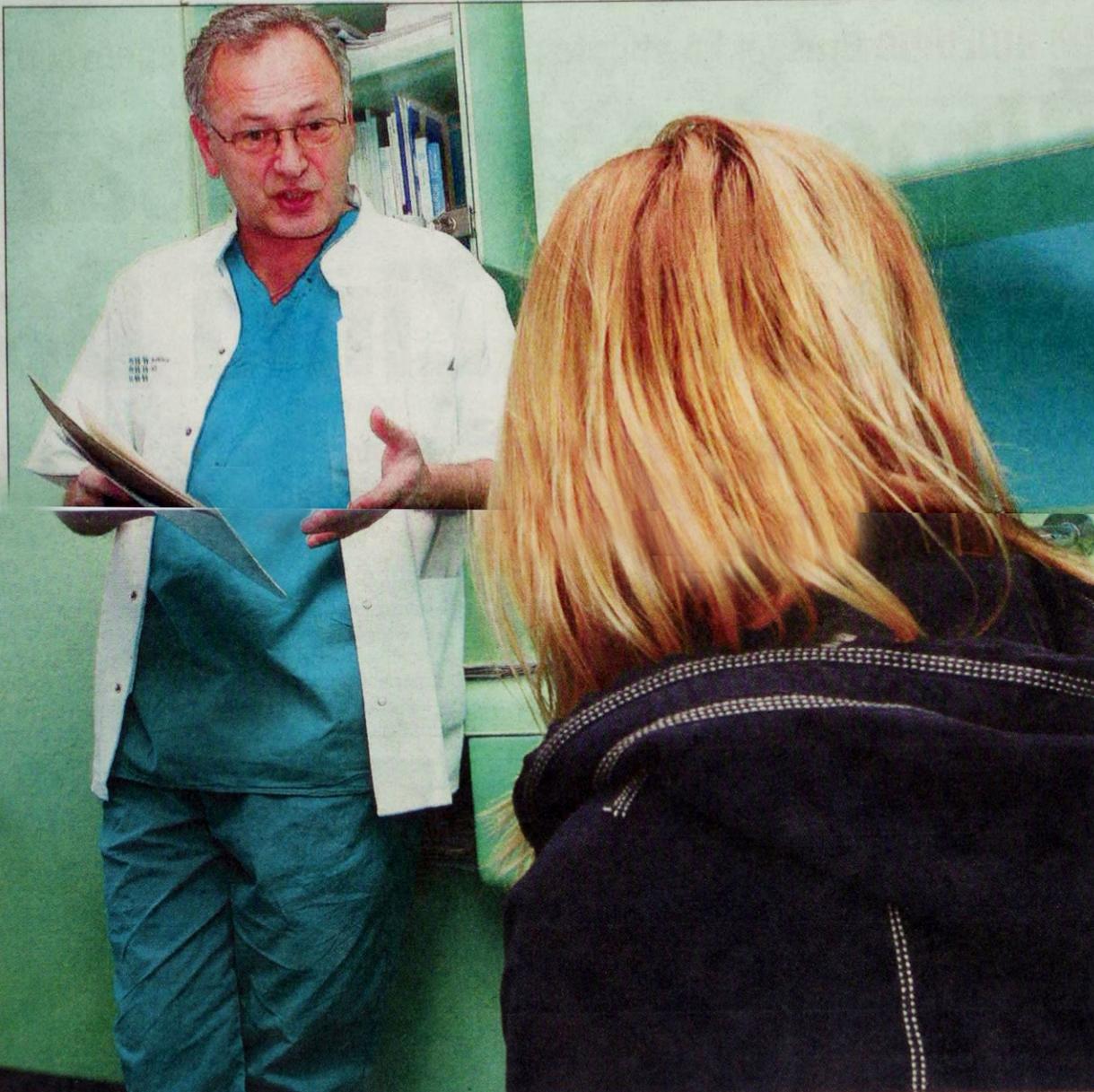
Stres kao otporac

– Stres je postao dio moga života, čini mi se da više i nisam mogla normalno funkcionirati. Od posla se nisam mogla odvojiti ni ujutro, ni na večer... I tako iz dana dan, iz mjeseca u mjesec... – kaže gospoda M. V., s kojom smo razgovarali u KB Dubrava, gdje je došla na previjanje nakon operacije. Kako joj se majka razboljela od raka dojke sa 32 godine, rečeno joj je da je u rizič-

'Mislim da više ne želim raditi nešto što traži toliko vremena provedenog samo u poslu'

noj skupini i od 20. je godine svakih šest mjeseci obavljala ultrazvučne kontrole. Željela je učiniti i mamografiju, imala je i uputnicu, ali ju je specijalist odbio jer je, rekli su joj, za tu pretragu premilada. Jednoga dana, početkom kolovoza prošle godine, M. V. je u dojci napisala kvrijicu.

– Otišla sam liječniku. Na ultrazvučnom pregledu rečeno mi je da je vjerovatno riječ o benignom tumoru i da se vratim za nekoliko mjeseci. U prosincu sam opet otišla liječniku i iako ni tada ništa nije ukazivalo na karcinom, radiolog mi je rekao da bi bilo najbo-

– Da, moguće je da je upravo stres bio otporac za razvoj karcinoma – kaže M. V. i dodaje da će se na poslu spustiti stepenicu niže

PACIJENTICE SVE MLAĐE

Rak dojke otkriva se sve više i u sve ranijoj dobi. Najmlađa pacijentica prof. Staneca imala je 24 godine, a ovih će dana operirati ženu koja ima 29 godina. – Teško je precizirati razloge, ali je sigurno i to način života i mogućnosti suvremenе dijagnostike dovode do toga da je sve više mladih žena s ranim stadijem raka dojke – zaključuje prof. Stanec.

je, za svaki slučaj, napraviti punkciju jer, objasnio mi je, prošla sam kroz nekoliko postupaka potpomođnuće oplodnje zbog čega stanice znaju podivljati. Nalazi punkcije potvrdili su da je riječ o karcinomu – mirno i sabrano ispričala nam je mlađa žena. – Suočavanje s dijagnozom? Da, bilo je šokantno! I pitanje, da li se to doista meni događa? Ipak, relativno sam se brzo sabrala shvativši da od plača nema pomoći. Trgla sam se i uvjeravala da se rak dojke danas može liječiti. I nadam se da će nakon pobijediti bolest. Nisam posustala ili pala u očajavanje nad sobom.

Razgovor je na kratko prekinuo kirurg naše sugovornice, prof. Zdenko Stanec. Došao je s nalazima. Srećom, karcinom je otkriven u prvom stadiju, nije probio kapsulu, ali, rekao joj je, morat će i na zračenje i kemoterapiju. Gospoda M. tek nakratko ostaje sledena, nadala se da možda neće trebati kemoterapiju. – Radit će koliko budem mogla, ovisno o tome koliko će vremena zahtijevati terapija i kako će se osjećati. Ali, kad danas gledam u budućnost, mislim će se povuci stepenicu niže, na posao koji neće od mene zahtijevati toliko vremena provedenog u poslu i samo u poslu.

Nakon ovoga, moj prioritet je briga za zdravlje. Da, moguće je da je upravo stres bio glavni otporac za razvoj karcinoma – kaže M. V.

Opasna napetost

– Zdravlje je psihofizička ravnoteža organizma. Kad dugotrajni stres i napetost zahvatiti organizam, narušava se ravnoteža i zdravlje je ugroženo. To, istina, nije znanstveno dokazano, ali se danas kroz sve stručne knjige provlači važnost psihofizičke ravnoteže za zdravlje – komentira prof. Stanec i dodaje da je nedavno zbog raka dojke operirao i dviće mlade žene koje se bave brokerskim poslovima.

→ OBITELJ I PRIJATELJI

– Velika mi je podrška obitelji i prijatelji. Kada su saznali za moju dijagnozu, svi su skočili na noge, nazvali, pitali treba li mi ikakva pomoć, bodre me i šire oko mene optimizam. Kad se čovjek nađe u tako emotivno nabijenoj situaciji, podrška okoline i najbližih doista puno znači – kaže M. V.

– Primjetio sam da se, posebno rak dojke, javlja kod mladih žena koje imaju vrlo odgovorne poslove pa su često u stresnim situacijama. Dojka je velika žlijedza i očito snažno reagira na stres – kaže prof. Stanec.

Važnost mamografije

→ UMETNO ILI TKIVO DOJKE

Kod određenih tipova karcinoma, kod tzv. lobularnog raka, kada je tumor u dojci ne samo na jednom nego na više mesta, nužno je ukloniti cjelokupno tkivo dojke. Ako se bolest nije proširila, dojka se u istom zahvalu uklanja i rekonstruira vlastitim tkivom ili nekim umjetnim materijalom. O estetskom pristupu u onkoplastičnoj kirurgiji prof. Stanec održat će predavanje na svjetskom kongresu u veljači u Australiji, na koji dolazi 1500 kirurga iz 64 zemlje svijeta.

“

Više nema znanstvenih dvojbi o opravdanosti primarnе ili sekundarne rekonstrukcije dojke. Rekonstrukcija dojke ne utječe na tijek bolesti

Prof. Zdenko Stanec